

Rapport, 17 januari 2025

Validering ruimtebehoefte

Podium Victorie Alkmaar

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Opdrachtschrijving	3
1.3	Leeswijzer	3
2	De voorgeschiedenis en de context.....	4
2.1	Gemeentelijk beleid	4
2.2	Podium Victorie.....	5
2.3	Podia in Alkmaar en regio	6
3.	Analyse Podium Victorie.....	8
3.1	Accommodatie	8
3.2	Activiteiten en bezoekers	8
3.3	Ambitie Podium Victorie	10
3.4	Potentie.....	12
3.5	Uitbreidingsscenario's	14
4.	De context landelijk	16
4.1	Trends en ontwikkelingen	16
4.2	Voorbeelden elders.....	17
5.	Analyse, conclusies en aanbevelingen	19
5.1	Analyse en conclusie	19
5.2	Aanbevelingen	20
B1	Colofon.....	21

Foto op voorpagina: verkregen van de website www.podiumvictorie.nl

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2024 heeft Blueyard in opdracht van de gemeente Alkmaar een cultuurverkenning uitgevoerd. De aanleiding hiervoor werd gevormd door de wens van de gemeente om een langetermijnvisie te ontwikkelen op de rol en betekenis van kunst en cultuur. Op basis van deze verkenning zijn in september dit jaar de kaders voor een nieuwe cultuurvisie opgesteld. De gemeente streeft ernaar om deze visie in december 2024 voor te leggen aan de gemeenteraad. In 2025 zal de visie worden uitgewerkt in een ontwikkelagenda, die in april 2025 besproken wordt in de raad.

Een van de aandachtspunten voor de komende jaren is het gebrek aan fysieke ruimte in de culturele sector. Zeker met het oog op de verwachte groei van Alkmaar is het nodig om te investeren in de fysieke culturele infrastructuur. Om dit goed mee te nemen in de visie en de ontwikkelagenda heeft de gemeente verschillende culturele instellingen in Alkmaar gevraagd om hun ruimtebehoefte en uitbreidingswensen voor de komende jaren te valideren. Dit wordt meegenomen in de ontwikkelagenda wat betekent dat de onderzoeken eind december 2024 moeten zijn afgerond.

Podium Victorie heeft aangegeven behoefte te hebben aan uitbreiding van haar zalen om mee te kunnen groeien met de stad en de regio en om een speler van formaat te blijven in het landelijke veld. Momenteel zijn shows vaak uitverkocht en Victorie wil meer inwoners in aanraking brengen met live muziek. De gemeente heeft het podium daarom gevraagd deze uitbreiding en de verwachte bezoekersgroei te valideren. Podium Victorie heeft mij gevraagd dit valideringsonderzoek uit te voeren.

1.2 Opdrachtomschrijving

De opdracht om de ruimtebehoefte van Podium Victorie te valideren, bestaat ruwweg uit de volgende onderdelen:

- Omschrijving van de verwachte groei van de stad en regio Alkmaar.
- Beschrijving op hoofdlijnen van enkele trends en ontwikkelingen in de markt.
- Een benchmark van op onderdelen vergelijkbare podia, gebruik makend van branchegegevens van de Vereniging Nederlands Poppodia en Festivals (VNPF).
- Analyse van het huidige activiteitsniveau en publieksbereik en een beoordeling van de verwachtingen ten aanzien van de toekomstige activiteiten en bezoekersaantallen.
- Beoordeling in hoeverre de gewenste capaciteitsuitbreiding passend is.

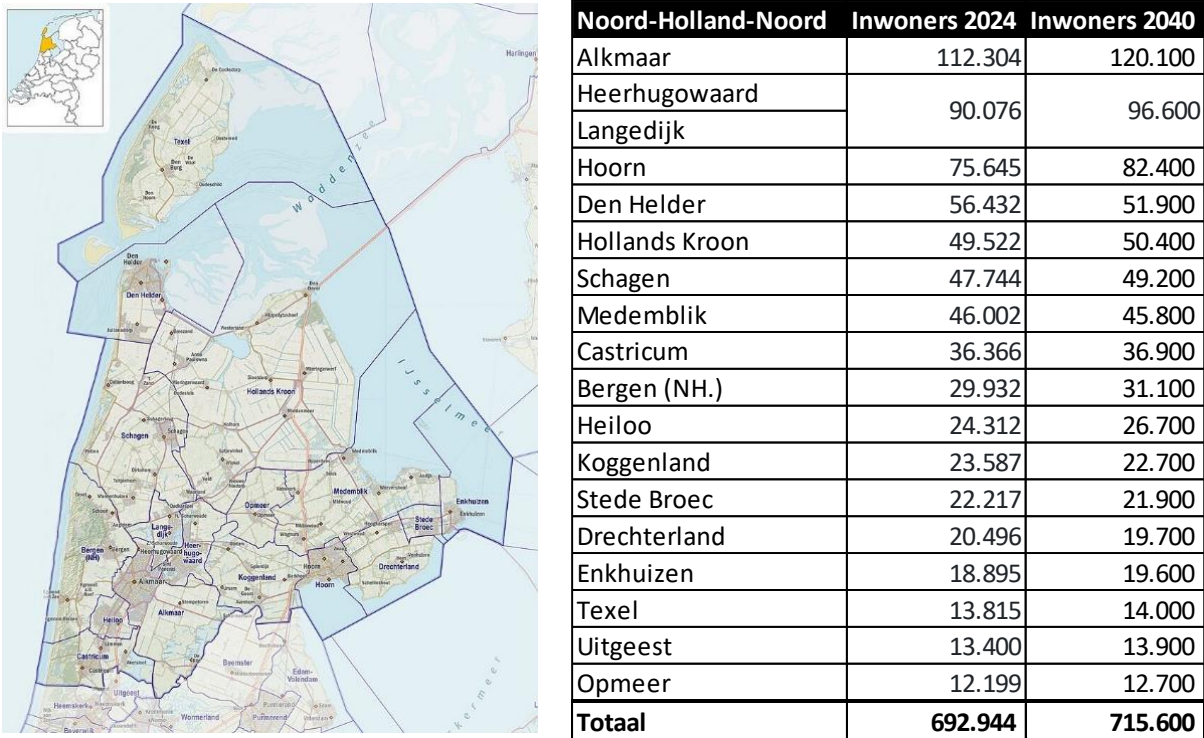
1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de context van dit onderzoek, bestaande uit de definitie van de regio en een inventarisatie van het podiumkunstenveld in de regio. Hoofdstuk 3 analyseert de activiteiten en bezoekersaantallen van Podium Victorie en vergelijkt deze met de benchmark. Ook maakt hoofdstuk 3 de ambities van Victorie inzichtelijk, benoemt het de factoren in de groeipotentie en beschrijft het de belangrijkste uitbreidingsscenario's. In hoofdstuk 4 worden vervolgens enkele branchegegevens en ontwikkelingen beschreven, aangevuld met referentievoorbeelden. Hoofdstuk 5 geeft tot slot de analyse, conclusies en aanbevelingen die voortvloeien uit dit onderzoek.

2 De voorgeschiedenis en de context

2.1 Gemeentelijk beleid

Alkmaar vormt het hart van de regio Noord-Holland Noord. Een regio met bijna 680.000 inwoners. Onderstaande plattegrond (bron: Veiligheidsregio Noord-Holland-Noord) en tabel toont de omvang en samenstelling van deze regio, op basis van cijfers van het CBS.

Bron: Veiligheidsregio Noord-Holland-Noord

Bron: CBS Statline

De regio Alkmaar bestaat uit onderstaande gemeenten en de verwachting is dat deze regio de komende 15 jaar met circa 20.000 inwoners gaat groeien. De totale regio zal naar verwachting groeien tot zo'n 715.000 inwoners in 2040.

Regio Alkmaar	2024	2040
Alkmaar	112.304	120.100
Dijk en Waard	90.076	96.600
Castricum	36.366	36.900
Bergen (NH.)	29.932	31.100
Heiloo	24.312	26.700
Uitgeest	13.400	13.900
Totaal	306.390	325.300

Bron: CBS Statline

De gemeente voorziet een toename van de vraag naar voorzieningen als consequentie van deze groei. De gemeente houdt hierbij ook rekening met een scenario waarin door de bouw van extra woningen een groei tot 130.000 inwoners mogelijk is. Met deze groei neemt de vraag naar het nu al drukbezochte brede cultuuraanbod toe. Hierbij gaat het om cultuuraanbod van Bibliotheek Alkmaar en Artiance, Stedelijk Museum Alkmaar, Theater de Vest, Podium Victorie, Filmhuis

Alkmaar, Kunstuitleen Alkmaar, Grafisch Atelier Alkmaar en Karavaan. De verwachting is dat reeds bestaand ruimtetekort alleen maar zal toenemen. Dit knelpunt vormt aanleiding voor het laten uitvoeren van een cultuurverkenning.

Cultuurvisie 2040

Adviesbureau Blueyard schreef onlangs de 'Cultuurverkenning 2024' in opdracht van de gemeente Alkmaar. Dit document vormt de basis voor de op te stellen langetermijnvisie op kunst en cultuur, Cultuurkoers 2040. In deze verkenning wordt niet alleen de huidige stand van zaken beschreven, maar worden ook de behoeftes en kansen in beeld gebracht.

Een belangrijk element in de visie is dat Centrumstad Alkmaar het energieke hart van Noord Holland Noord is en derhalve fungeert als magneet (aantrekkingskracht), markt (plek van samenkomst) en motor (energie voor vooruitgang) in de regio. Dit betekent onder meer dat in Alkmaar goede voorzieningen aanwezig zijn op allerlei gebieden, waaronder een uitgebreider en beter cultuuraanbod dan elders in de regio. Hierdoor is het culturele verzorgingsgebied ook veel groter dan de stad.

Ten aanzien van Podium Victorie vermeldt Blueyard dat het goed gaat met het podium, maar dat er verschillende beperkingen zijn ten aanzien van de capaciteit:

- Landelijk is er volgens Blueyard een trend zichtbaar dat er steeds grotere zalen gebouwd worden en dat dit problematisch is voor de zalen die daarin niet meegaan, omdat het steeds moeilijker wordt om aanbod te krijgen. Populaire acts spelen immers graag in grote zalen. De verdienmogelijkheden voor podia worden daardoor belemmerd, wat ten koste gaat van kleinschaliger aanbod en talentontwikkeling.
- Victorie verkoopt momenteel vaak uit en gezien de beoogde schaa sprong van Alkmaar en de regiofunctie van het podium zal de vraag naar tickets alleen maar verder groeien. Hoe vaker Victorie uitverkocht is, des te vaker zullen mensen voor Haarlem en Amsterdam kiezen.
- In het meerjarenbeleidsplan 2025-2028 formuleert Victorie de ambitie om met een nog diverser programma een groter en breder publiek te bereiken. Victorie ziet niet alleen kansen bij nieuwe inwoners, maar ook bij bestaande bezoekers en bij inwoners van Alkmaar die nu nog niet bij Victorie over de vloer komen. Ook dit vergt een uitbreiding van de capaciteit.
- De Regio Alkmaar mist een openluchtpodium (zoals bijvoorbeeld Caprera in Bloemendaal) waar in de zomermaanden concerten en dj-optredens kunnen plaatsvinden. Een dergelijke voorziening zou Victorie de mogelijkheid bieden om bepaalde acts, buiten de reguliere tournees om, toch te kunnen presenteren.

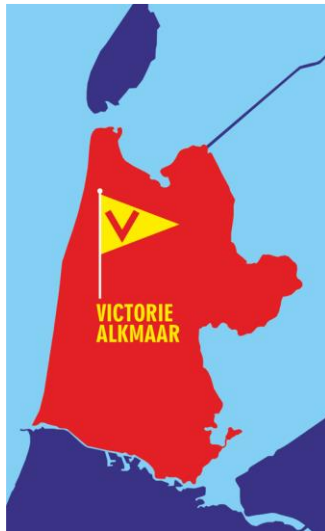
Deze verschillende punten komen in navolgende verder aan bod.

Het nieuwe cultuurbeleid wordt vastgelegd in de 'Cultuurvisie Alkmaar 2040' en vervolgens vertaald in een 'Ontwikkelagenda Cultuur in Alkmaar tot 2040' die in april 2025 wordt vastgesteld.

2.2 Podium Victorie

Podium Victorie ontstond in 2009 uit het samengaan van de Alkmaarse podia Atlantis en Parkhof. In het voormalige pand van Atlantis aan de Breedstraat, een pand met de nodige ruimtelijke en technische beperkingen, wist Victorie een bruisend poppodium te creëren. De publiekscapaciteit was eveneens beperkt: 550 (grote zaal) en 150 (kleine zaal). De programmering was breed doch bescheiden en het publiek was vooral lokaal. Victorie ontving op de oude locatie zo'n 26.000

bezoeken per jaar en programmeerde 82 live en dance events. Het programma bestond onder meer uit nationale- en internationale namen als Chef Special, Sepultura, De Jeugd van Tegenwoordig en Kensington en uitverkochte feesten van onder meer Barcode, Gramdoods en het Winterpeen Festival.

In 2014 besluit de Alkmaarse gemeenteraad tot de realisatie van een nieuw podium dat in 2017 opent aan de rand van het centrum in Overstad. Een volwaardige nieuwe accommodatie, ruim opgezet, makkelijk bereikbaar met voldoende parkeerruimte (ook voor tourbussen van artiesten). De grote zaal met een capaciteit van 920, een kleine zaal voor 240 bezoekers en een dakterras met een capaciteit van 550 tot 800 personen, maken het podium interessant voor (inter)nationale artiesten en lokaal aanbod. Door de brede programmering van live en dance acts, gecombineerd met aanvullende activiteiten zoals de festivals op het open dak, is in 2024 een recordaantal van ruim 116.000 bezoeken gerealiseerd. Victorie heeft een breed bereik in de regio met bezoekers uit Alkmaar (35 %), regio t/m 39 kilometer (55 %) en regio 40 kilometer en verder (10 %). Dit is een groter gebied dan de eerder genoemde regio Noord-Holland

-Noord. Victorie ziet naast deze regio ook de IJmond en de Zaanstreek / Waterland als onderdeel van het verzorgingsgebied.

Podium Victorie heeft een enorme bezoekersgroei doorgemaakt, van 79.995 in 2018 (eerste volledige jaar op huidige locatie) naar 106.416 in 2023 en ruim 116.000 in 2024. Publiek dat spontaan bij Victorie terecht wil, treft vaak een uitverkochte zaal aan. Victorie is beperkt in zijn programmering door de huidige capaciteit van de zalen en laat daardoor publiek liggen dat voor het betreffende aanbod naar elders reist.

2.3 Podia in Alkmaar en regio

Binnen Alkmaar wordt er muziek geprogrammeerd in de volgende accommodaties:

- Podium Victorie
- TAQA De Vest – theaterconcerten
- Grote Sint Laurenskerk –orgelconcerten, kooruitvoeringen, specifieke producties
- HAL25 – evenementen, festivals
- Podiumcafé De Brouwerij – kleinschalige optredens
- Ruis – elektronisch aanbod

In het verleden werden er ook incidenteel grote concerten georganiseerd in het Sportpaleis (capaciteit tot circa 5.000). Daarnaast is in Heerhugowaard FG-live gevestigd, dat in het verleden functioneerde als poppodium De Waerdse Tempel.

Binnen de regio Noord-Holland-Noord is slechts één ander poppodium, namelijk Manifesto in Hoorn. Dit is een podium met een zaalcapaciteit van 300 bezoekers en een bescheiden programmering. Afgelopen jaar heeft de gemeente Hoorn onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheden om Manifesto te voorzien van een nieuwe zaal met een capaciteit van 500 bezoekers. De besluitvorming hieromtrent is momenteel gaande, maar het is allerm minst zeker dat dit podium ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden.

Als de gehele regio ten noorden van Amsterdam wordt bekeken komen daar nog twee podia bij: Fluxus in Zaandam (350 bezoekers) en P3 in Purmerend (totaal 1.200, grote zaal 600 bezoekers). Deze zijn beiden kleiner dan Victorie met een bescheidener en kleinschaligere programmering.

Geconstateerd kan worden dat zeker in de regio Noord-Holland-Noord de positie van Podium Victorie sterk is en dat er geen directe concurrent is of gaat komen de komende jaren. Vooral in de IJmond en de Zaanstreek zal sprake zijn van concurrentie met podia uit Amsterdam en Haarlem.

3. Analyse Podium Victorie

3.1 Accommodatie

Ten behoeve van de analyse van het aantal activiteiten en bezoekers wordt gebruik gemaakt van het Podiumanalysesysteem 2023 (PAS) van de VNPF. Met dit systeem is het mogelijk een podium te vergelijken met vergelijkbare podia. De gehanteerde benchmark bestaat uit onderstaande podia die een totale capaciteit hebben tussen 1.000 en 1.200 bezoekers.

Podium	Plaats	Zaal 1	Zaal 2	Zaal 3	Café	Totaal	Inwoners	Cap / 1000 inw	Verb. / nieuwb.
Hedon	Zwolle	850	200	-	-	1.050	133.141	7,89	2015
Neushoorn	Leeuwarden	700	250	-	150	1.100	123.261	8,92	2016
Bibelot	Dordrecht	800	300	-	125	1.225	122.070	10,04	2013
P3	Purmerend	600	300	300	-	1.200	95.168	12,61	2006
Vorstin	Hilversum	850	300	-	-	1.150	94.435	12,18	2008
De Nieuwe Nor	Heerlen	750	350	-	-	1.100	87.461	12,58	2022
GEMIDDELDEN						1.138	109.256	10,41	
Victorie	Alkmaar	920	240	-	-	1.160	112.304	10,33	2017

Deze selectie zal worden gehandhaafd voor de kwantitatieve benchmark die later wordt gepresenteerd. In dit overzicht valt op dat:

- De capaciteit gemeten per 1.000 inwoners in Alkmaar net onder het gemiddelde van deze benchmark ligt.
- Hierbij moet worden aangevuld dat in Zwolle momenteel onderzocht wordt of het podium kan worden uitgebreid (grote zaal 1500, tweede zaal 500 en een programmeerbaar podiumcafé).
- Indien deze uitbreiding daadwerkelijk plaatsvindt, dan heeft Zwolle een capaciteit van circa 15 bezoekers per 1.000 inwoners en komt het gemiddelde van de totale benchmark op 12.

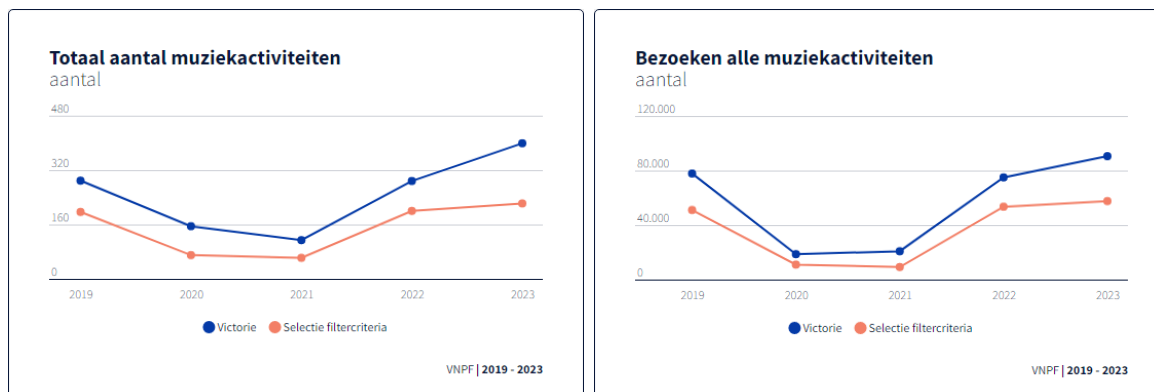
3.2 Activiteiten en bezoekers

Onderstaand overzicht toont de ontwikkeling van het aantal activiteiten en bezoekers. De dip in de aantallen in 2020 en 2021 is een gevolg van de toen geldende beperkingen in verband met de Covid-pandemie. Het overzicht is exclusief de livestreams die in die jaren werden georganiseerd.

Het aantal bezoekers lag in 2024 46% hoger dan in 2018. Het aantal activiteiten was 53% hoger.

Omdat PAS alleen cijfers tot en met 2023 geeft, gaan we in navolgende uit van de realisatiecijfers van Podium Victorie over 2023. De volgende figuur vergelijkt het aantal muziekactiviteiten in 2023 met de benchmark en daarin is te zien dat Victorie fors meer programmeert dan de benchmarkpodia en daarmee ook fors meer bezoekers trekt dan de benchmark.

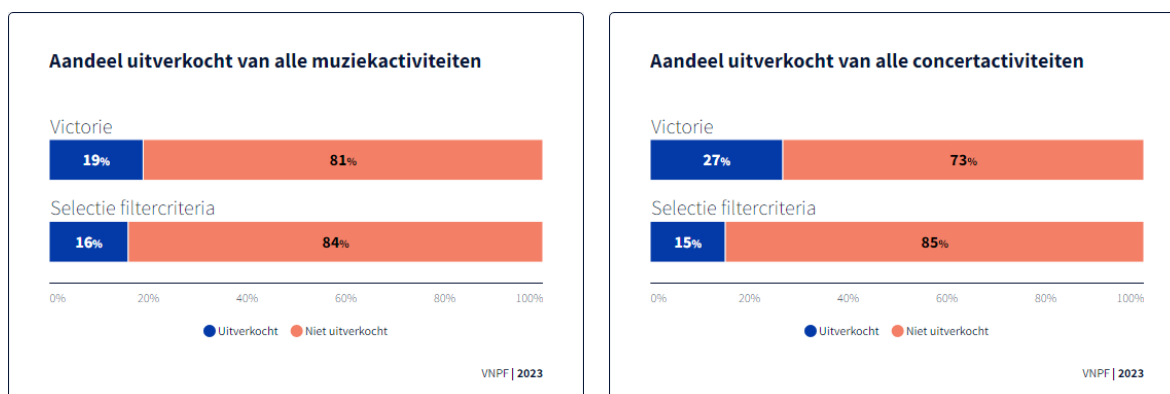

Onderstaande tabel toont de bezettingsgraad in de verschillende zalen en disciplines binnen Podium Victorie.

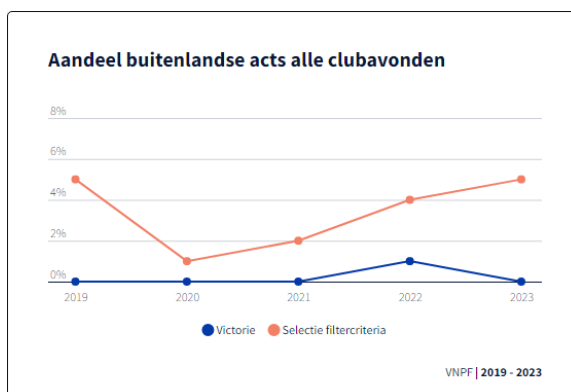
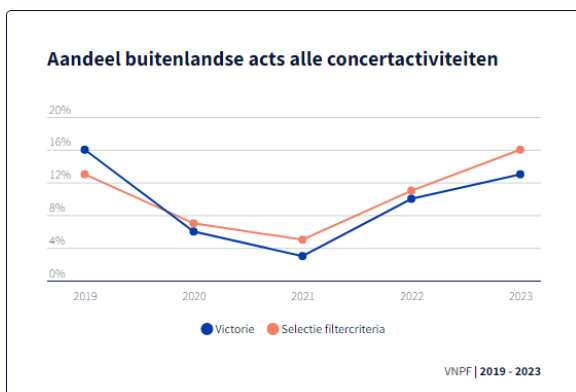
Bezettingsgraad	2019	2022	2023
Grote zaal / hele pand concert betaald	64%	73%	80%
Grote zaal / hele pand dance betaald	63%	72%	72%
Kleine zaal concert betaald	54%	58%	70%
Kleine zaal dance betaald	68%	62%	80%
Rooftop concert betaald	100%	67%	76%
Rooftop dance betaald	100%	100%	100%

Hierin valt op dat bijna alle zalen een flinke groei laten zien in de periode van 2019-2023.

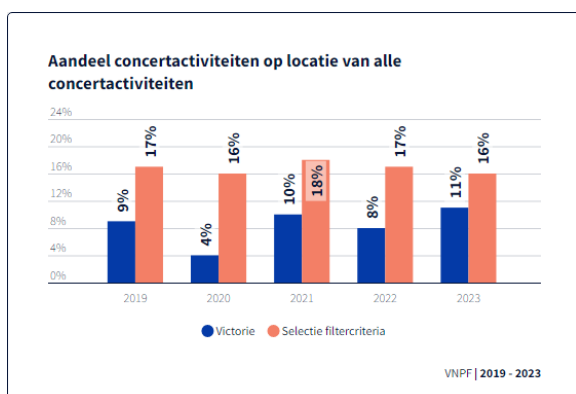
De volgende afbeelding toont het aantal uitverkochte shows ten opzichte van de benchmark. De afbeelding ernaast toont het aandeel van uitverkochte concerten. Te zien is dat met name het aantal uitverkochte concerten aanzienlijk hoger is dan de benchmark. Dit sluit aan bij de observaties van Blueyard. Dit geldt niet voor de clubavonden, die minder uitverkopen dan de benchmark.

Onderstaande figuren tonen het aandeel buitenlandse acts binnen de concertactiviteiten en de clubavonden. In beide gevallen is dit aandeel bij Victorie lager dan bij de benchmarkpodia. Dit sluit aan bij de constatering van de programmeurs van Victorie dat buitenlandse acts liever naar Amsterdam of Haarlem gaan.

De volgende afbeelding laat het aandeel zien van concertactiviteiten dat niet in de eigen accommodatie plaatsvindt. Hierbij valt op dat dit aanzienlijk lager is dan de benchmark. Dit wordt mogelijk ingegeven door het feit dat Victorie een eigen buitenlocatie heeft (op het dak) en dat er verder weinig locaties beschikbaar zijn in Alkmaar. Een podium als Patronaat in Haarlem programmeert bijvoorbeeld verschillende locaties in de regio zoals PHIL en Slachthuis in Haarlem, openluchttheater Caprera in Bloemendaal en strandtent Rapa Nui in Zandvoort. Ook Doornroosje in Nijmegen programmeert regelmatig in openluchttheater De Goffert.

3.3 Ambitie Podium Victorie

Ten aanzien van de ambities termijn heeft Podium Victorie verschillende doelen gesteld:

Top 5 / Top 10

Zo heeft Victorie zich ten doel gesteld om bij de tourronde van Nederlandse live-artiesten in de top 5 van Nederlandse poppodia met een publiekscapaciteit tussen de 700 en 900 te komen. Hierbij wordt gedacht aan de volgende podia:

Podium	Plaats	Zaal 1	Zaal 2	Zaal 3	Café	Totaal	Inwoners	Cap / 1000 inw	Verb. / nieuwb.
Hedon	Zwolle	850	200	-	-	1.050	133.141	7,89	2015
Vorstin	Hilversum	850	300	-	-	1.150	94.435	12,18	2008
Patronaat	Haarlem	950	350	120	50	1.470	167.636	8,77	2005
Metropool	Hengelo	800	200	-	75	1.075	83.058	12,94	2009
GEMIDDELDEN						1.186	119.568	9,92	
Victorie	Alkmaar	920	240	-	-	1.160	112.304	10,33	2017

Naast deze ambitie wil Podium Victorie tot de top 10 van podia tussen de 700 en behoren. Hierbij wordt gedacht aan de voornoemde podia plus Paradiso, Melkweg, Ronda (TivoliVredenburg), Doornroosje en de Muziekgieterij. Vanwege de zeer specifieke omstandigheden in Amsterdam en Utrecht, wordt onderstaande tabel gebruikt voor deze vergelijking.

Podium	Plaats	Zaal 1	Zaal 2	Zaal 3	Café	Totaal	Inwoners	Cap / 1000 inw	Verb. / nieuwb.
Muziekgieterij	Maastricht	1.100	420	-	-	1.520	125.285	12,13	2019
Doornroosje	Nijmegen	1.100	400	-	-	1.500	187.049	8,02	2014
Paard	Den Haag	1.100	350	-	200	1.650	566.221	2,91	2003
Effenaar	Eindhoven	1.300	400	-	-	1.700	246.417	6,90	2005
GEMIDDELDEN						1.593	281.243	5,66	
Victorie	Alkmaar	920	240	-	-	1.160	112.304	10,33	2017

Publiekspotentieel

Ten aanzien van het publiekspotentieel heeft Podium Victorie in maart 2024 een notitie opgesteld waarin het op basis van verschillende kengetallen tot een inschatting van de totale doelgroep komt. Hierin gaat Victorie uit van een groter verzorgingsgebied, te weten Noord-Holland-Noord uitgebreid met de IJmond en de Zaanstreek / Waterland. In dit gebied wonen in totaal 1,4 miljoen mensen, waarvan Victorie ongeveer 888.000 beschouwt als doelgroep (tussen de 20 en 70 jaar). Verondersteld wordt vervolgens dat deze doelgroep tot 2040 met 5% groeit tot circa 933.000 inwoners. De inventarisatie bepaalt vervolgens, gebruik makend van kengetallen van SCP en Motivaction (onderzoek naar de naamsbekendheid van Victorie, uitgevoerd in 2020), het publiekspotentieel in 2040 op ruim 225.000. Dit is inclusief circa 75.000 extra bezoekers als gevolg van de aanzuigende werking als gevolg van het aantrekkelijker programma, waardoor ook bezoekers worden getrokken die normaal naar podia in Haarlem of Amsterdam reizen.

Meerjaren activiteitenoverzicht

Tot slot heeft Victorie een overzicht gemaakt van het voorgenomen aantal activiteiten voor de periode 2025-2028. Dit overzicht is opgesteld in 2024, voordat de realisatiecijfers over dat jaar bekend waren.

Categorie	2025		2026		2027		2028	
	Activiteit	Bezoekers	Activiteit	Bezoekers	Activiteit	Bezoekers	Activiteit	Bezoekers
Concerten betaald	160	55.585	165	58.525	169	60.585	173	62.645
Festivals betaald	24	2.895	25	3.095	25	3.095	26	3.295
Concerten en festivals gratis	22	2.540	22	2.540	22	2.540	22	2.540
Dance betaald	83	38.935	83	38.935	83	38.935	83	38.935
Talent Participatie Educatie	6	250	6	250	11	400	16	550
Popcultuur programma's	57	6.150	57	6.150	63	6.630	67	6.980
Verhuur	117	10.735	118	10.935	119	11.135	120	11.335
Totaal	469	117.090	476	120.430	492	123.320	507	126.280

Hieruit blijkt dat Victorie al uitgaat van een groei van het aantal activiteiten en bezoekers van zo'n 8% in de komende 4 jaar. Dit is nog exclusief de effecten van een uitbreiding van de capaciteit.

3.4 Potentie

Ten aanzien van de groei van de bezoekersaantallen zijn de volgende factoren relevant:

1. Groei van de stad Alkmaar / de regio
2. Meer kaartverkoop bij bestaand aanbod en grotere capaciteit
3. Mogelijkheid om grotere acts te boeken bij een grotere capaciteit

1. Groei van de stad Alkmaar / de regio

Om gevoel te krijgen voor de mogelijke groei van het aantal bezoeken als gevolg van de groei van de stad, is het van belang om eerst naar het aantal huidige bezoeken per inwoner te kijken. Dit kengetal is niet te bepalen voor de PAS-benchmark, als gevolg van geanonimiseerde en niet beschikbare data. Voor podia met vergelijkbare capaciteit waar Victorie zich graag mee wil meten, bedraagt dit kengetal circa 0,8. Victorie realiseerde in 2023 106.000 bezoeken wat neerkomt op 0,94 bezoek per inwoner. In 2024 realiseerde Victorie 116.000 bezoekers, wat neerkomt op 1,03 bezoeken per inwoner. Aanzienlijk hoger dan de benchmark, wat verklaard kan worden door het grote verzorgingsgebied van de stad, maar wat ook een indicatie kan zijn van beperkte groeimogelijkheid bij een gelijkblijvend aantal inwoners. Dit wordt ook geïllustreerd door bezoekcijfers van zeer succesvolle podia als Doornroosje (189.922 bezoekers in hun hoofdlocatie, 1,02 per inwoner) en Patronaat (166.600 bezoeken in alle locaties, 0,99 per inwoner).

Ervan uitgaande dat Victorie haar huidige bereik van 1,03 bezoeken per inwoner weet te handhaven, komt het aantal bezoeken in 2040 op circa 124.000 uitgaande van de bevolkingsprognose van het CBS. Mocht de gemeente meer woningen gaan bouwen en een groei tot circa 130.000 inwoners gerealiseerd worden, dan komt het aantal bezoeken uit op zo'n 135.000. Hierbij is nog geen sprake van een wezenlijke verandering in het aanbod.

2. Meer kaartverkoop bij bestaand aanbod en grotere capaciteit

In voorgaande is aangetoond dat concerten in Victorie relatief vaak uitverkopen. Het is reëel om te veronderstellen dat er voor dergelijke concerten nog meer kaarten verkocht hadden kunnen worden bij een grotere capaciteit. Door de programmeurs van Victorie is een overzicht gemaakt van uitverkocht shows van de afgelopen jaren en het aantal kaarten dat potentieel verkocht had kunnen worden. Onderstaande tabel vat dit samen voor de jaren 2022-2024. Jaarlijks zijn er ruim 30 shows uitverkocht. Waarvan in ongeveer 1/3^e deel meer dan 1250 kaarten verkocht hadden kunnen worden. In totaal had dat in 2024 tot ruim 23.000 extra bezoekers kunnen leiden. Het gemiddelde van afgelopen 3 jaar bedraagt circa 15.000 bezoekers.

	2024	2023	2022
Uitverkochte events	33	35	30
Verwachte verkoop > 1.250	13	18	11
Verwachte verkoop 1.500	11	13	9
Verwachte verkoop 2.000	0	0	2
Totaal aantal extra bezoekers	23.440	12.550	10.400

3. Mogelijkheid om grotere acts te boeken bij een grotere capaciteit

Momenteel slaan verschillende acts Podium Victorie over vanwege de beperkte capaciteit. Deze acts kiezen dan voor grotere podia óf podia die centraler gelegen zijn (bijvoorbeeld Haarlem dat een vergelijkbare capaciteit heeft). Hierbij gaat het om onder andere de volgende acts:

Chef Specal, Within Temptation, Epica, Froukje, Guus Meeuwis, Kensington, Di-rect, Suzan & Freek, Meau, Son Mieux, Flemming, Antoon.

Daarnaast zal een grotere capaciteit (van de grote zaal) Victorie interessanter maken voor buitenlandse acts. Mochten de bekende podia in Amsterdam niet beschikbaar zijn, dan zouden ze terecht kunnen in Alkmaar. Zoals eerder aangegeven gaan internationale acts eerder naar Patronaat, maar een significant hogere capaciteit zal Victorie interessanter maken. Ook bepaalde populaire acts die een tweede of derde ronde doen worden dan bereikbaar voor Victorie evenals acts die over het hoogtepunt van hun carrière zijn, maar nog wel een grote aanhang hebben. Denk hierbij aan acts als Kaiser Chiefs, Franz Ferdinand, Kim Wilde, Nena, Sympl, Bleachers, TV Girl, Tower Of Power, Marcus Miller, Sheila E, Supergrass, Joe Jackson en Paul Weller.

Op het gebied van dance wordt eveneens verwacht dat er mogelijkheden zijn voor internationaal acts en worden namen genoemd als Sven Vath, Sasha, Hernan Cataneo en andere legendes uit de dance. Daarnaast zal Podium Victorie interessanter worden voor grotere event-organisaties.

Het is lastig om het bezoekpotentieel van deze categorie te bepalen, omdat het afhankelijk is van het daadwerkelijk te boeken en te plaatsen aanbod. Momenteel organiseert Victorie jaarlijks zo'n 500 activiteiten. Dit betekent dat er nu al druk staat op het gebouw en de organisatie. Er is daarom maar beperkt ruimte voor aanvullende concerten. Er is dus mogelijk sprake van een verdringingseffect, waardoor het totale potentieel lastig te bepalen is. Om die reden zal een stelpost worden gebruikt van 15.000 extra bezoekers, uitgaande van gemiddeld 10 uitverkochte concerten per jaar.

Totale potentieel publieksbereik in 2040

Onderstaande tabel toont de samenvatting van de drie verschillende drijvers van de publieksgroei. Hierin wordt eerst op basis van het huidige aantal bezoeken per inwoner het aantal bezoekers in 2040 berekend (124.477 op basis van CBS cijfers, 134.738 op basis van het hogere groeiscenario van de gemeente Alkmaar), waarna het effect van de uitbreiding van de capaciteit op de programmering wordt gekwantificeerd (in totaal 30.000).

Berekening bezoekerspotentieel Podium Victorie	2024	2040	
		obv CBS	hoog
Inwoneraantal Alkmaar	112.304	120.100	130.000
Aantal bezoeken Podium Victorie in 2024	116.397		
Bezoeken per inwoner in 2024	1,04		
Aantal bezoeken bij nieuw inwoneraantal		124.477	134.738
Gemiddeld extra bezoekers bij uitverkochte grote zaal		15.000	15.000
Internationale acts		15.000	15.000
Totaal bezoekerspotentieel		154.477	164.738
Bezoeken per inwoner 2040		1,29	1,27

Het potentiële publieksbereik in 2040 is derhalve circa 154.000 in het CBS-scenario en circa 165.000 in het hoge scenario. Hierin is een eventueel aanzuigende werking op de IJmond, Zaanstreek en mogelijk ook Haarlem en Amsterdam niet meegenomen.

3.5 Uitbreidingsscenario's

Op basis van de visie en de ontwikkelingen zijn de volgende scenario's opgesteld:

1. Het nul scenario is het scenario waarbij er geen uitbreiding van de capaciteit plaatsvindt.
2. Uitbreiding huidige zaal tot 1.500 plaatsen (flexibel te gebruiken), realiseren van een nieuwe kleine zaal (op het dakterras) van circa 400 plaatsen. De huidige kleine zaal wordt hierbij ingericht als horeca-ruimte die ook te programmeren is (capaciteit 100).
3. Realisatie van een nieuwe standalone zaal in de nabijheid van het huidige podium met een capaciteit van 1.500 plaatsen, die ook door Victorie geëxploiteerd wordt.
4. Nieuwbouw Podium Victorie met 3 zalen van 1.500, 400 en 150 en een buitenlocatie.

1. Nul scenario: geen uitbreiding

Indien er geen uitbreiding plaatsvindt, dan zal Victorie slechts zeer beperkte groei mogelijkheden kennen in haar eigen locatie. Het aantal activiteiten is al fors hoger dan de benchmark en de bezoekersaantallen worden met name beperkt door de capaciteit. Het aantal uitverkochte shows is al aanzienlijk hoger dan de benchmark, dus daar zal ook niet veel groei te behalen zijn, al was het maar omdat het moeilijk is om populaire (inter)nationale topacts naar Alkmaar te halen vanwege de beperkte capaciteit.

Wel is het mogelijk dat Victorie meer de samenwerking op gaat zoeken met andere podia. Denk hierbij aan TAQA De Vest of FG Live. Dit zou ruimte bieden om toch grootschalig aanbod in Alkmaar te boeken. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat laatstgenoemde slecht bereikbaar is, tot dusver moeilijk exploiteerbaar is gebleken en niet past bij de gewenste uitstraling van Victorie.

2. Verbouw huidige accommodatie tot 1500/400/150

In dit scenario worden alle geformuleerde wensen van Podium Victorie op de huidige locatie gerealiseerd. Dit heeft als voordeel dat de exploitatie overzichtelijk blijft en er een grotere kans is op het efficiënt inrichten van de faciliteiten en de organisatie. De randvoorwaarde hierbij is wel dat er voldoende ruimte beschikbaar blijft voor logistiek, opslag, kantoren en kleedkamers. De horeca kan in dit scenario worden uitgebreid, zodat deze ook aantrekkelijk is voor omwonenden.

3. Realisatie standalone zaal met capaciteit 1500

Een afzonderlijke zaal met een capaciteit van 1.500 personen maakt het mogelijk om het daartoe geschikte aanbod naar Alkmaar te halen én om meer kaarten te verkopen voor shows die nu uitverkopen. Hiermee neem je wel aanbod weg van de huidige grote zaal en de vraag is welke bedrijfseconomische consequenties dat heeft voor Podium Victorie. Daarnaast is het de vraag of het beschikbare aanbod de realisatie van een standalone zaal rechtvaardigt. Een dergelijke accommodatie zou ook een concurrent worden voor de huidige grote zaal van Victorie.

4. Nieuwbouw

Volledige nieuwbouw stelt Podium Victorie in staat om de configuratie van het gebouw te optimaliseren voor het gewenste aanbod, de verwachte bezoekersstromen en de ideale exploitatie. Dit vergt wel de sloop of herbestemming van het huidige pand, dat pas 6 jaar oud is.

De vraag is of dit bedrijfseconomisch verstandig is. Op basis van de te verwachte uitbreiding van aanbod en bezoekersaantallen lijkt dit op het eerste niet het geval. Het opstellen van een exacte businesscase zal hier uitsluitsel over moeten geven. Hierbij moet rekening gehouden met een langere sluiting van Victorie als gevolg van de sloop en nieuwbouw.

4. De context landelijk

4.1 Trends en ontwikkelingen

Hieronder worden enkele relevante trends en ontwikkelingen genoemd, onder meer op basis van de publicatie 'Poppodia en -festivals in cijfers 2023' van de VNPF.

Accommodaties:

- In de periode van eind jaren negentig tot nu zijn poppodia in Nederland gemoderniseerd, geprofessionaliseerd en in de meeste gevallen ook uitgebreid. Deze trend van professionalisering en schaalvergroting is nog beperkt gaande, waarbij de afgelopen vooral de kleinere podia in kleinere steden aan de beurt zijn.
- In enkele gevallen is een podium dat aan het begin van deze trend is gebouwd inmiddels al voor een tweede keer verbouwd. Beste voorbeeld hiervan is 013 in Tilburg, dat na opening in 1998 inmiddels een forste uitbreiding heeft gekend in 2015.
- Op sommige plekken wordt momenteel gedacht aan het uitbreiden van recent verbouwd podium, met name in het licht van de opleving van het concertbezoek in de periode na corona.
- Naast vergroting van popaccommodaties is er ook een trend waarneembaar waarin podia 'verkleinen': een kleine zaal wordt toegevoegd om ook beginnende bands te kunnen programmeren¹ en de café functie wordt benut als optreedplek voor lokaal talent.

Activiteiten

- Het jaar 2023 was het eerste volledige jaar zónder beperkingen in het kader van de coronapandemie. De Nederlandse poppodia organiseerden in dat jaar 17.362 publieksactiviteiten, 4% meer dan in 2019, het jaar voorafgaand aan de coronapandemie.
- Ten opzichte van 2019 waren er in 2023 9% meer concerten en 8% meer clubavonden in het eigen pand. Het aantal muziekactiviteiten op andere locaties daalde met 28%.
- In 2023 bestond 65% van het programma uit muziekactiviteiten: 40% live concerten, 16% clubavonden en 9% muziekactiviteiten op andere locaties. Daarnaast waren er andere activiteiten zoals cinema, theater, debat en besloten verhuur.
- In 2023 was 32% van de optredens van internationale artiesten, vergeleken met 41% in 2019. Branchecijfers over 2024 zijn nog niet beschikbaar op dit moment, dus het is niet mogelijk om aan te geven of de groeicijfers een inhaaleffect ná corona betreffen of dat er sprake is van een aanhoudende groei.

Bezoek

- Na de periode met coronabeperkingen werd 2023 een recordjaar, met 5.772.273 bezoeken aan de poppodia. Dit is 11% meer dan de 5.197.689 bezoeken in 2019.
- Ook het aantal betalende bezoekers steeg fors met 18% ten opzichte van 2019. In 2023 betaalde 87% van het publiek entree, ten opzichte van 84% in 2019.
- Het aandeel uitverkochte muziekactiviteiten was in 2023 aanzienlijk hoger dan in 2019. In 2019 was 19% van alle concerten en clubavonden uitverkocht. In 2023 bedroeg dit aandeel 27% voor concerten en 28% voor clubavonden.

¹ De capaciteit van poppodia sluit idealiter aan bij het potentiële bereik van acts, zodanig dat er een doorlopende lijn mogelijk is van beginnende band, via medium naar groot. Dit is goed voor de relatie met agencies waardoor de kans dat je grote acts kunt boeken toeneemt.

- Door de prijsstijgingen in de horeca de afgelopen jaren, is het bestedingspatroon van vooral jongere bezoekers in de horeca veranderd. Mensen drinken minder in de betreffende accommodatie en verkorten hun verblijf.

Zalen met een capaciteit van meer dan 1.000 bezoekers

Momenteel zijn er in Nederland 11 clubzalen met een capaciteit van 1.000 bezoekers of meer. Onderstaande overzicht toont deze top 11. Mogelijk dat hier binnen enkele jaren Hedon (Zwolle) en Boerderij (Zoetermeer) nog bij komen.

Podium	Plaats	Zaal 1	Zaal 2	Zaal 3	Totaal
013	Tilburg	3.000	700		3.700
TivoliVredenburg	Utrecht	2.000	650	450	3.100
Oosterpoort (SPOT)	Groningen	2.000	700		2.700
Maassilo	Rotterdam	1.800	900		2.700
Paradiso	Amsterdam	1.500	550	210	2.260
Melkweg	Amsterdam	1.500	700		2.200
Effenaar	Eindhoven	1.300	400		1.700
Muziekgieterij	Maastricht	1.100	420		1.520
Doornroosje	Nijmegen	1.100	400		1.500
Paard	Den Haag	1.100	350		1.450
Q-Factory	Amsterdam	1.000	300		1.300

De meeste zalen zijn afgelopen 10 jaar gerealiseerd en vormen daarmee eerder het einde van de ver- en nieuwbouwgolf die is ingezet eind jaren negentig. Victorie komt, na Patronaat, meteen onder deze selectie van podia.

4.2 Voorbeelden elders

Aanvullend op de trends en ontwikkelingen volgen hieronder nog enkele specifieke voorbeelden die ontwikkelingen in de sector illustreren.

Patronaat, Haarlem

Poppodium Patronaat in Haarlem bestaat sinds 1984. Eerst in een pand met een capaciteit van 500 bezoekers, maar sinds 2005 is het gevestigd in de huidige accommodatie met 3 zalen (950, 350, 120 bezoekers) en een podiumcafé met een capaciteit van 50 bezoekers. Patronaat is een van de tien grote poppodia in het clubcircuit van Nederland en is 2009 en 2014 uitgeroepen tot beste podium van Nederland. De combinatie van goede faciliteiten, ligging vlakbij Amsterdam (interessant voor acts) en cultureel actieve inwoners, zorgt ervoor dat er een rijk aanbod is en hoge bezoekaantallen. Zoals eerder gemeld programmeert Patronaat ook in verschillende locaties in de regio zoals PHIL en Slachthuis in Haarlem, openluchttheater Caprera in Bloemendaal en strandtent Rapa Nui in Zandvoort.

013, Tilburg

Ontstaan als opvolger van Noorderligt in 1998 en uitgebreid 2015 tot een capaciteit van 3.000 plus 700, is 013 het grootste poppodium buiten de randstad. De uitbreiding in 2015 is ingegeven door verschillende ontwikkelingen in het veld, waaronder de komst van TivoliVredenburg. Door uitbreiding van 013 is het verdienpotentieel vergroot maar ook het risicoprofiel. Dit wordt onder eer verklaard door de costing-systematiek op basis waarvan gages voor bands worden berekend. Met bands wordt een gage afgesproken op basis van het aantal te verkopen tickets, waarbij voor een podium een vergoeding voor het gebruik van de zaal wordt afgesproken. Als het aantal

verkochte tickets achterblijft bij de verwachting, zal het podium het verschil uit de eigen exploitatie moeten dekken. 013 heeft ondanks de uitbreiding toch een exploitatiesubsidie nodig gehad van circa € 1 miljoen. De afgelopen jaren heeft 013 vooral verdiend aan grootschalige festivals als Woo Hah en Roadburn die ook op andere locaties in Tilburg plaatsvinden.

Hedon, Zwolle

De gemeente Zwolle heeft onlangs een onderzoek laten uitvoeren naar een mogelijke uitbreiding van Hedon (nu een capaciteit van 850 en 200). Hierbij wordt gedacht aan een grote zaal met een capaciteit van 1.000 bezoekers, een kleine zaal van 500 en een podiumcafé. In het onderzoek wordt geconstateerd dat zowel Zwolle als Hedon klaar zijn voor deze stap, zowel qua capaciteit als organisatie. Als onderbouwing wordt aangehaald dat Hedon momenteel al meer dan 100.000 bezoekers trekt en een sterke positie heeft binnen de jongerencultuur. Ook past de uitbreiding bij de groei van de stad Zwolle (nu 133.000 inwoners). Gedacht wordt aan nieuwbouw op de huidige locatie of hergebruik van bestaand vastgoed elders in de stad.

De Boerderij, Zoetermeer

Poppodium Boerderij in Zoetermeer bestaat sinds de jaren '70, maar huist sinds 1998 in haar huidige accommodatie. Het Engelse tijdschrift PROG heeft Poppodium Boerderij enkele jaren geleden beloond met de derde plaats in de lijst van beste poppodia voor progressieve rockmuziek, het enige niet-Engelse podium op de lijst. De huidige zaal is met een capaciteit van 750 bezoekers te klein voor grote nationale acts. Voor lokale bands is de zaal te groot. De tweede zaal is het podiumcafé, maar dat kan niet gebruikt worden als er een concert is in de grote zaal. Momenteel is Boerderij bezig met de planontwikkeling voor een nieuw podium met een grote zaal voor 1.300 bezoekers, waarvan 250 zitplaatsen en een kleine zaal voor 400 bezoekers. Dit podium zal de komende jaren gerealiseerd worden naast het huidige.

Muziekgieterij, Maastricht

De Muziekgieterij is geopend op de huidige locatie in 2013 en aldaar uitgebreid en verbouwd in 2019. Het omvat 2 zalen: een grote zaal met een capaciteit van 1.100 bezoekers en een kleine zaal met een capaciteit van 400 bezoekers. Jaarlijks trekt het podium ruim 100.000 bezoekers (circa 0,83 per inwoners, wat gemiddeld is). Door de organisatie is aangegeven dat het zich, als gevolg van de grote afstand tot het centrum van het land, meer richt op België en Duitsland. Ook wordt aangegeven dat de Muziekgieterij nogal eens wordt vergeten in de communicatie over een tour van een band.

Waerdse Tempel / FG-live, Heerhugowaard

De Waerdse Tempel werd in 2006 geopend als poppodium en uitgaanscentrum in Heerhugowaard. Het complex heeft twee zalen, een met een capaciteit van 2.500 bezoekers en een kleine zaal voor 350 bezoekers. In circa 2,5 jaar wist het podium 250.000 bezoekers te trekken met nationale en internationale acts. In 2012 moest het podium sluiten als gevolg de niet-rendabele exploitatie. Nadat in 2020 de FG Live Group eigenaar werd, is het pand opgeknapt. Hierbij is de zaal gemoderniseerd (en verkleind tot een capaciteit van 1.800 bezoekers). FG Live heeft recent in een krantenartikel de hand uitgestoken naar de gemeente Alkmaar en Podium Victorie om samen te werken. De gedachte hierbij zou zijn dat Podium Victorie gebruik kan maken van de accommodatie voor grootschaliger concerten. Victorie geeft aan dat FG Live moeilijk exploiteerbaar is gebleken, slecht bereikbaar is en niet past bij de gewenste uitstraling.

5. Analyse, conclusies en aanbevelingen

5.1 Analyse en conclusie

- Er is (nog) geen nieuwe trend van schaalvergroting waarneembaar. De grootste ver-/nieuwbouw-golf vond plaats van in de periode van 1998 tot ongeveer 2020. Sommige podia zijn zich wel aan het oriënteren op uitbreiding.
- Naast zaalcapaciteit spelen ook andere factoren een rol voor boekers, zoals ligging en de mogelijkheid om nieuwere acts door te laten groeien (middels een pallet aan podia: klein-middel-groot).
- Voor artiesten draait het doorgaans om het verkopen van zoveel mogelijk kaarten. Hierbij is wel belangrijk dat bepaalde randvoorwaarden zijn ingevuld op het gebied van faciliteiten, professionaliteit, hospitality, publieksbereik, e.d..
- Momenteel zijn er in Nederland 11 clubzalen die groter zijn dan 1.000 bezoekers. Deze zalen bevinden zich in redelijke mate verspreid over Nederland, met een hogere concentratie in Amsterdam.
- Victorie wil graag in de top 5 komen van zalen tussen 700 en 1.000 bezoekers en in de top 10 van het gehele Nederlandse clubcircuit. Laatstgenoemde is een moeilijke ambitie omdat bands in Noord-Holland (buiten Amsterdam) eerder voor Patronaat in Haarlem kiezen.
- Door de capaciteit te vergroten wordt Victorie interessant voor grotere bands, zowel nationaal als internationaal, omdat daarmee het verdienpotentieel vergroot. Victorie kan dan méér kaarten verkopen van shows die nu snel uitverkopen (waardoor meer inwoners van het aanbod gebruik kunnen maken), grotere Nederlandse namen boeken én het internationale aanbod uitbreiden.
- Door uitbreiding van de kleine zaal én het realiseren van een podiumcafé kan Victorie haar rol in de keten en op het gebied van talentontwikkeling bestendigen. Hiermee versterkt het haar positie in de regio en in de relatie met boekers.
- In het licht van bovenstaande én op basis van de inschattingen van de programmeurs van Podium Victorie is een zalenpallet van 100 – 400 – 1.500 het meest passend bij de ambities en marktmogelijkheden.
- In het laatste meerjarenplan uit 2024 gaat Victorie uit van een totale groei van 8% van het aantal activiteiten en bezoekers in de periode tot en met 2028. Dit is exclusief de effecten van een uitbreiding van de capaciteit.
- Daarnaast heeft Victorie een totaal publiekspotentieel in 2040 becijferd van 225.000 bezoekers. Dit is inclusief circa 75.000 extra bezoekers als gevolg van de extra aanzuigende werking als gevolg van het aantrekkelijker programma, waardoor ook bezoekers worden getrokken die normaal naar Haarlem of Amsterdam reizen.
- Er lijkt een totale groeipotentie van ongeveer 40.000 tot 50.000 bezoekers, op basis van indicaties van het aantal bezoeken per inwoner, meer kaartverkoop bij uitverkochte shows en uitbreiding van het aantal internationale acts. Uitgaande van het bezoekersaantal in 2024 zou dit een groei tot 155.000 à 165.000 bezoekers betekenen (afhankelijk van de groei van de stad).
- Hierbij is geen rekening gehouden met de extra aanzuigende werking die de uitbreiding van het aanbod kan hebben op de regio, mogelijk zelfs op de gehele regio boven het Noordzeekanaal. Nemen we de inschatting van Victorie over (75.000), dan sluit dit aan op het door Victorie berekende publiekspotentieel van 225.000 bezoekers.

- Bereikbaarheid en parkeerruimte voor tourbussen zijn een belangrijke randvoorwaarde. Dit geldt ook voor ruimte voor kantoren, kleedkamers, opslag e.d. De huidige locatie heeft weinig ruimte voor een forse uitbreiding met behoud van deze voorzieningen.
- Het huidige pand is pas 6 jaar oud. Sloop daarvan en volledige nieuwbouw is alleen te rechtvaardigen als dit tot forse uitbreiding van het aanbod en bezoekersaantallen leidt. Dat is onvoldoende uit dit onderzoek gekomen.
- Een standalone zaal zou gebouwd worden voor een beperkt aantal shows per jaar en daardoor bedrijfseconomisch niet goed exploiteerbaar. Daarnaast zou de zaal een concurrent worden voor de huidige grote zaal van Victorie.

5.2 Aanbevelingen

- Er is op basis van deze validatie voldoende grond om de uitbreiding van Podium Victorie verder uit te werken.
- Hiertoe moeten de beschreven scenario's worden vertaald naar onder meer een businesscase met exploitatieraming en een inschatting van de bouwkosten.
- Victorie heeft aangegeven dat het een voorkeur heeft voor een verbouwingsscenario waarin op de huidige locatie de grote zaal wordt uitgebreid tot 1500 en een nieuwe kleine zaal en podiumcafé wordt gerealiseerd.
- De realisatie van een middenzaal op het dakterras is wenselijk, zodat de huidige kleine zaal beschikbaar komt als horecaruimte en podiumcafé. Dit vergroot de exploitatiemogelijkheden en maakt Victorie interessanter voor boekingsagenten, omdat er dan een ontwikkelingslijn geboden wordt.
- Dit vergt wel dat er gezocht wordt naar een buitenlocatie voor specifiek concerten en festivals die nu op het dakterras worden gehouden.

B1 Colofon

Aan dit onderzoek werkten de volgende personen mee:

Daniële Streep	Aanstaand directeur-bestuurder Podium Victorie
Loes Wagenmaker	Plaatsvervangend directeur-bestuurder
Frank Satink	Programmeur Live
Robert-Jan Wille	Programmeur Dance
Tobías Huveneers	Programmeur Live

Adviseur

Bart van de Laak

Rotterdam, 17 januari 2025